

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دفترخانه شورای عالی آمایش سرزمین

اسناد آمایش ۳۱ استان کشور

مُصوب شورای عالی آمایش سرزمین ۱۳۹۹/۱۲/۱۱

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور

دسیرخاژ شوراعالی آمایش سرزمین

۳.....	سند آمایش استان گلستان.....
۳۶.....	سند آمایش استان گیلان.....
۶۹.....	سند آمایش استان سمنان.....
۹۰.....	سند آمایش استان مازندران.....
۱۲۵.....	سند آمایش استان اردبیل.....
۱۵۱.....	سند آمایش استان آذربایجان غربی.....
۱۷۵.....	سند آمایش استان آذربایجان شرقی.....
۲۰۴.....	سند آمایش استان کردستان.....
۲۳۳.....	سند آمایش استان ایلام.....
۲۵۶.....	سند آمایش استان لرستان.....
۲۸۱.....	سند آمایش استان کرمانشاه.....
۳۰۰.....	سند آمایش استان همدان.....
۳۱۹.....	سند آمایش استان چهار محال و بختیاری.....
۳۳۵.....	سند آمایش استان خوزستان.....
۳۵۷.....	سند آمایش سرزمین استان اصفهان.....
۳۹۷.....	سند آمایش استان کهگیلویه و بویراحمد.....
۴۲۶.....	سند آمایش استان فارس.....
۴۴۷.....	سند آمایش استان بوشهر.....
۴۷۸.....	سند آمایش استان قم.....
۵۰۱.....	سند آمایش استان البرز.....
۵۱۹.....	سند آمایش استان تهران.....
۵۴۳.....	سند آمایش استان قزوین.....
۵۶۷.....	سند آمایش استان مرکزی.....
۵۹۴.....	سند آمایش استان زنجان.....
۶۲۳.....	سند آمایش استان سیستان و بلوچستان.....
۶۵۴.....	سند آمایش استان یزد.....
۶۸۸.....	سند آمایش استان کرمان.....
۷۲۶.....	سند آمایش استان هرمزگان.....
۷۴۸.....	سند آمایش استان خراسان جنوبی.....
۷۸۲.....	سند آمایش استان خراسان رضوی.....
۸۱۲.....	سند آمایش استان خراسان شمالی.....

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورای عالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان خوزستان را در افاق ۱۴۱۰ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان خوزستان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورای عالی: شورای عالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی - منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایش‌های پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی - منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. مأموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعدد ممکن باشد، بدون آن که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل بندی کلان نظام فضایی: شکل بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می نماید.

تخصص ها و اولویت های توسعه استان: تخصص های نواحی (مناطق) استان در قالب گداهای تفصیلی تر فعالیت ها و عرصه های اولویت دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل بندی کلان نظام فضایی طرح می گردد. سیاست های سرزمینی توسعه بخش ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف مورد نظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه های مختلف شکل بندی الگوی استقرار فعالیت ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه های زیربنایی به همراه لایه های پایه نظیر لایه های پهنه بندی های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل بندی سازمان فضایی استان را شکل می گیرد.

برنامه های اجرایی آمایش استان: مجموعه ای از طرح ها و پروژه های هماهنگ و هم راستا که در چارچوب یک برنامه (بخشی یا سرزمینی) شکل می گیرند و با اجرای آن ها در چارچوب جهت گیری های کلان و روش های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف های برنامه آمایش استان محقق می شود.

آب قابل برنامه ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدید پذیر حوضه های آبریز درجه ۲ سی گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح های انتقال بین حوضه ای، منابع آب به استان منتقل می شود. منابع آب قابل برنامه ریزی شامل منابع متعارف (سطحی و زیر سطحی) و منابع آب غیر متعارف (پساب و منابع آب شور و لب شور درون سرزمینی و منابع آب نمک زدایی دریا) می باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

۲-۲۵- اهداف بنیادین

- کارآیی اقتصادی
- کاهش عدم تعادل ها
- توسعه پایدار و متوازن
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران در برنامه های توسعه ای استان

۲-۲۶- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

صنعت

- حفظ جایگاه یکم استان خوزستان در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت در کل استان.

- حفظ جایگاه یکم و بازیابی سهم ممتاز استان خوزستان در صنایع شیمیایی و پتروشیمی کشور (ساخت فرآورده های کوره کک، ساخت فرآورده های نفتی تصفیه شده، مواد شیمیایی اساسی به جز انواع کود و ترکیبات ازت، ساخت مواد پلاستیکی به شکل اولیه و ساخت لاستیک مصنوعی، ساخت محصولات و سموم دفع آفات و سایر مواد شیمیایی مورد مصرف، ساخت انواع رنگ، روغن جلا و پوشش های مشابه، مرکب چاپ و انواع بتونه، محصولات دارویی، مواد شیمیایی مورد استفاده در داروسازی و دارویی صابون و پاک کننده ها، دترژانها، فرآورده های تمیز کننده و پرداخت، ساخت محصولات شیمیایی طبقه بندی نشده و تولید الیافت مصنوعی) و توسعه و ساماندهی صنایع شیمیایی و پتروشیمی در قلمرو فضایی شهرستانهای هندیجان، بهبهان، امیدیه، آغاجاری، رامشیر، آبادان و ماهشهر.
- ارتقاء جایگاه استان در صنایع فلزات اساسی (ساخت آهن و فولاد اساسی، ساخت فلزات اساسی قیمتی و فلزات غیر آهنی) در قلمرو فضایی شهرستانهای آبادان - ماهشهر و در منطقه ۱ (اهواز، باوی، کارون و حمیدیه)، منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند) و منطقه ۹ (دشت آزادگان و هویزه).
- توسعه تولید و ارتقاء جایگاه صنایع غذایی و آشامیدنی (فرآورده های لبنی، تولید نشاسته و محصولات نشاسته ای، تولید محصولات خبازی، تولید کاکائو، شکلات و انواع نقل و آببات، ساخت سایر محصولات غذایی طبقه بندی نشده) در کل استان.
- پیشرفت در صنایع ساخت وسایل نقلیه موتوری و تجهیزات حمل و نقل دریایی (ساخت بدنه و اجزای بدنه و وسایل نقلیه موتوری، ساخت انواع لوکوموتیو راه آهن و تراموا و تجهیزات ریلی، ساخت و تعمیر انواع کشتی و قایق، ماشین آلات و تجهیزات (ساخت انواع پمپ، کمپر سور، شیر، سوپاپ، ساخت انواع بلبرینگ، چرخ دنده، تجهیزات مکانیکی انتقال نیرو)، لاستیک و پلاستیک (ساخت انواع محصولات پلاستیکی)، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، صنایع غذایی و صنایع دریاپایه (ماشین آلات و تجهیزات در قلمرو فضایی مناطق ۴ (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند)، منطقه ۵ (بهبهان، آغاجاری و امیدیه)، منطقه ۶ (رامهرمز، رامشیر و هفتگل)، منطقه ۷ (مسجد سلیمان، لالی و اندیکا) و منطقه ۸ (ایذه و باغملک).
- وسایل نقلیه و قطعات با تاکید بر مناطق ۱ (اهواز، باوی، کارون و حمیدیه)، منطقه ۲ (آبادان و خرمشهر)، منطقه ۳ (ماهشهر، هندیجان و شادگان)، منطقه ۶ (رامهرمز، رامشیر و هفتگل)، و منطقه ۷ (مسجد سلیمان، لالی و اندیکا).
- توسعه تولید سیمان در قلمرو شهرستان های بهبهان، هفتگل و مسجد سلیمان.
- توسعه تولید کاغذ و محصولات کاغذی (ساخت خمیر کاغذ، کاغذ و مقوا) در قلمرو شهرستانهای آبادان، خرمشهر، اهواز، سوسنگرد، دزفول، کارون و شوش.
- تولیدات دانش بنیان و صدور آن در سطح ملی و فراملی در بخش صنایع دریاپایه با تاکید بر منطقه ۲ (آبادان و خرمشهر).

گردشگری

- احراز جایگاه ویژه در گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، عتبات عالیات، طبیعی در قلمرو فضایی کل استان.
- توسعه توریسم درمانی در قلمرو فضایی شهرستان اهواز.

- ارتقاء و توسعه گردشگری ترانزیت در قلمرو فضایی شهرستان های بندر ماهشهر و بندر امام خمینی (ره) به سمت شمال استان جهت گسترش بازارهای تجاری، محور ترانزیتی، گردشگری-زیارتی استان به لحاظ همجواری با کشور عراق، دو محور اندیمشک - اهواز - شلمچه - خرمشهر و چذابه، دشت آزادگان و **هویره** و محور دوم دهدز - ایذه - اهواز.
- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.
- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری پزشکی با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان و خرمشهر.

کشاورزی

- فعالیتهای زراعتی با تاکید بر کشت گندم، نیشکر، کلزا و ذرت در قلمرو غرب و شمال استان و در حوضه آبریز کارون بزرگ و در سقف آب قابل برنامه ریزی و کشت کنگد در قلمرو فضایی شهرستانهای حمیدیه، بهبهان، هویره و کشت شلتوک (استمرار آن مشروط به دستورالعمل های ابلاغی سطح ملی) در قلمرو فضایی شهرستان های شوشتر، شوش، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، باغملک و رامهرمز.
- فعالیتهای باغداری در قلمرو فضایی شهرستانهای شادگان، آبادان و اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) (نخیلات)، دزفول و شوش و اراضی شیب دار شهرستانهای ایذه، باغملک، مسجد سلیمان، اندیکا و لالی.
- توسعه فعالیت های شیلات در شهرستانهای آبادان، خرمشهر، اهواز و هندیجان.
- مرکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی در شهرستان های شادگان، اهواز، آبادان و بهبهان.
- توسعه فعالیت های دامپروری در قلمرو فضایی مناطق شرقی، مرکزی تا جنوب شرقی و شمالی استان در بهبهان و همچنین شهرستانهای اهواز، شادگان، دشت آزادگان، هویره، آبادان، خرمشهر، ایذه، باغملک، هفتکل، رامهرمز و رامشیر.
- محصولات استراتژیک نظیر گندم در قلمرو فضایی شهرستانهای شوش، دزفول، شوشتر - نیشکر در قلمرو فضایی شهرستانهای شوشتر، شادگان، باوی - ذرت در قلمرو فضایی شهرستانهای شوش، دزفول، اندیمشک - کلزا در قلمرو فضایی شهرستانهای شوش، بهبهان، شوشتر.
- تولید بذرهای کشاورزی به ویژه کلزا، شبدر و غلات در قلمرو شهرستانهای شوش، شوشتر، دزفول، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، بهبهان، اندیمشک، ایذه، باغملک و نیشکر در قلمرو فضایی شهرستانهای شوش، شوشتر، شادگان و اهواز، باوی، حمیدیه و کارون.
- تولید صیفی جات و سبزیجات در قلمرو شهرستانهای دزفول، بهبهان، اندیمشک، شوشتر، حمیدیه و رامهرمز.
- تولید گیاهان دارویی توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی در سطح قلمرو فضایی استان.
- تولیدات دانش بنیان و صدور آن در سطح ملی و فراملی در بخش کشاورزی با تاکید بر منطقه ۱ (اهواز، باوی، حمیدیه و کارون) و منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند) و منطقه ۵ (بهبهان، آغاچاری و امیدیه).

خدمات

- احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های برتر (توسعه تکنولوژی نانوفن آوری و بایوفن آوری، انرژی های نوین از قبیل انرژی خورشیدی)، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات در قلمرو شهرستان اهواز به عنوان مرکز IT.

خدمات برتر

- خدمات برتر IT در اهواز، خدمات برتر کشاورزی در دزفول و خدمات برتر تجاری در آبادان و خرمشهر.

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی با مقیاس بین المللی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (به دلیل جایگاه تاریخی دانشگاه شهید چمران) و ارتقا سطح آموزش عالی در آبادان و خرمشهر به دلیل وجود منطقه آزاد اروند.
- ارتقا جایگاه دانشگاه کشاورزی رامین با مقیاس ملی.
- توسعه پژوهش گاه های کشاورزی دارویی با تاکید بر استفاده از توان بخش خصوصی.
- تاکید و توجه ویژه به آموزش های مرتبط با علوم و فنون دریایی.

بهداشت و درمان

- ارائه خدمات درمانی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین المللی (کشورهای همسایه) در قلمرو شهرستان اهواز.

آب

- ارتقا رتبه استان در استفاده از آبهای غیرمتعارف و استفاده بهینه از آب قابل برنامه ریزی از طریق افزایش بهره وری، راندمان آب و شیرین سازی آب دریا.
- تامین نیاز محیط زیست و پایداری جریان رودخانه ها و تالابها.
- تصفیه و شیرین سازی آب خلیج فارس جهت تامین بخشی از آب مورد نیاز شهرستان های ماهشهر و هندیجان.

انرژی

- استفاده از انرژی های تجدید پذیر و پاک نظیر: توسعه انرژی خورشیدی در قلمرو فضایی شمال شرق استان شامل شهرستان های مسجد سلیمان، ایذه، باغملک، هفتگل و بهبهان و ایجاد نیروگاه های زیست توده در قلمرو شهرستان های اهواز و دزفول.
- حفظ جایگاه در قطب تولید انرژی برق آبی در قلمرو فضایی شرق و شمال شرق استان شامل شهرستانهای اندیمشک، ایذه، مسجد سلیمان و بهبهان.
- قطب تولید انرژی فسیلی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، شادگان، امیدیه، آغاچاری، مسجد سلیمان، هفتگل، بهبهان، آبادان، خرمشهر، رامشیر، هویزه و دشت آزادگان.

بازرگانی

- حفظ جایگاه در مبادلات خارجی و ارتقا مبادلات تجاری با کشور عراق
- ارتقا جایگاه بازرگانی استان در سطح ملی و بین المللی با تاکید بر احیای بندر خرمشهر و توجه به کریدور جنوب به شمال بندر امام- بازرگان.

حمل و نقل

- هاب لجستیک ترانزیت بین المللی
- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل چند وجهی
- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل ترکیبی در قلمرو فضایی کل استان

اقتصاد دانش بنیان

- تولیدات دانش بنیان و صدور آن در سطح ملی و فراملی در حوزه اهواز در بخش نفت، انرژی و کشاورزی.

محیط زیست و منابع طبیعی

- ایفای نقش در کاهش گرد و غبار و ریزگردها در قلمرو فضایی کل استان
- پایش مداوم و علاج یابی بهره برداری از سد گتوند و آثار زیست محیطی آن.

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافند غیر عامل.

تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

اقتصاد دریا پایه

- ایفای نقش اقتصاد دریایا پایه و توسعه دریایا پایه با تاکید بر منطقه ۲ (آبادان و خرمشهر)، منطقه ۳ (مرکزیت ماهشهر، هندیجان و شادگان).

کشاورزی

- محصولات زراعی با تاکید بر جو در شهرستان‌های ایذه، اهواز، رامهرمز، چغندر قند در شهرستان‌های اندیمشک، دزفول، شوش، عدس در شهرستان‌های ایذه و باغملک، کشت سیب زمینی، پیاز و گوجه فرنگی در شهرستان‌های بهبهان، اندیمشک و دزفول.

- محصولات باغبانی با تاکید بر سیب، انگور و مرکبات در شهرستان‌های بهبهان، ایذه، باغملک، دزفول، رامهرمز و نخیلات.

- توسعه فعالیت‌های شیلات در شهرستان‌های آبادان، خرم شهر، اهواز، هندیجان، دزفول، شو شتر، شوش، اندیمشک و رودخانه های کرخه، دز و کارون.

- مرکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در شهرستان های شادگان، اهواز، آبادان و بهبهان.
- توسعه فعالیت های دامپروری در قلمرو فضایی مناطق شرقی، مرکزی تا جنوب شرقی و شمالی استان در بهبهان و همچنین شهرستان های اهواز، شادگان، دشت آزادگان، هویزه، آبادان، خرم شهر، باغملک، هفتکل، رامهرمز و رامشیر.

- محصولات استراتژیک نظیر گندم در قلمرو فضایی شهرستان های شوش، دزفول، شو شتر- نیشکر در قلمرو فضایی شهرستان های شو شتر، شادگان، باوی - ذرت در قلمرو فضایی شهرستان های شوش، دزفول، اندیمشک - کلزا در قلمرو فضایی شهرستان های شوش، بهبهان، شو شتر.

- تولید بذرهای کشاورزی به ویژه کلزا، شبدر و غلات در قلمرو شهرستان های شوش، شو شتر، دزفول، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، بهبهان، اندیمشک، ایذه، باغملک.

- تولید صیفی جات و سبزیجات در قلمرو شهرستان های دزفول، بهبهان، اندیمشک، شو شتر، حمیدیه و رامهرمز.

صنعت و معدن

- تکمیل زنجیره ارزش فعالیت های مبتنی بر منابع درون منطقه ای و جلوگیری از صادرات بصورت خام.
- توسعه فعالیت های معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه، نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستان های مسجد سلیمان، لالی، اندیکا، دزفول، اندیمشک، شوش، شو شتر، گتوند، ایذه، باغملک، بهبهان، رامشیر و هفتکل.

حمل و نقل

- برخوردار از محورهای اصلی ارتباطی منطقه (درون استان و استان های همجوار) در کریدورهای حمل و نقل با مرکز و غرب استان در سطح ملی و بین المللی.

- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل چند وجهی از طریق برخورداری از محورهای اصلی ارتباطی منطقه (چهار محل و بختیاری، اصفهان و خوزستان).

آب

- ارتقا رتبه استان در استفاده از آب های غیر متعارف و آب های قابل برنامه ریزی از طریق افزایش بهره‌وری و راندمان آب در بخش های مختلف و رعایت حقایق های تالابها در منطقه.
  - حفاظت و مدیریت رودخانه ها و روان آبهای استان.
- مناطق مرزی (اقتصاد مناطق مرزی)**
- ایفای نقش مبادلاتی و دروازه تعاملات منطقه با تاکید بر تقویت نقش منطقه با شهرستان های آبادان و خرمشهر، ماهشهر، هندیجان، شادگان، دشت آزادگان، هویزه و شوش.

گردشگری

- ارائه تخصصی خدمات گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، طبیعی و سلامت و در قلمرو فضایی کل استان.
- افزایش نقش و توسعه صنایع دستی نظیر بافندگی، گیوه بافی، نمد مالی، فلزکاری و مینا کاری، تولید محصولات پوستی و صنایع دستی حصیری و چوبی در قلمرو فضایی کل استان.
- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.
- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی با مقیاس بین المللی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (به دلیل جایگاه تاریخی دانشگاه شهید چمران) و ارتقا سطح آموزش عالی در آبادان و خرمشهر به دلیل وجود منطقه آزاد اروند.

۲-۲۷- چشم انداز توسعه استان

خوزستان استانی است توسعه یافته و برخوردار از محیط زیست سالم و پایدار، دارای جایگاه نخست در استخراج، پالایش و صدور نفت و گاز، از مراکز عمده فرآورده های وابسته به صنایع شیمیایی و پتروشیمی (صنایع پایین دستی و تکمیلی)، دریایی، نفت و گاز، حمل و نقل و فلزات اساسی جانبی، از مراکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی، دارای جایگاه برتر در حوزه کشاورزی و شیلات و در صنایع غذایی تبدیلی و تکمیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید، دارای جایگاه برتر در ارائه خدمات برتر آموزش عالی و خدمات درمانی در سطح فراملی، دارای جمعیت مرز نشین با درآمد سرانه مناسب، فعال در تولید و استفاده از انرژی های پاک و تجدید پذیر، دارای باراندازهای ساحلی و بنادر خشک و ساحلی و استفاده از حمل و نقل ترکیبی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل.

۲-۲۸- ماموریت های توسعه استان

- حفظ جایگاه یکم استان خوزستان در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت.
- حفظ جایگاه یکم و بازیابی سهم ممتاز استان خوزستان در صنایع شیمیایی و پتروشیمی کشور و توسعه صنایع پایین دستی نفت و گاز و پتروشیمی

- ارتقای جایگاه استان در صنایع فلزات اساسی
- ارتقای جایگاه استان در بخش آب، برق و گاز طبیعی با توجه ویژه به آبرسانی برای مصارف مختلف کشاورزی، صنعتی، شرب و مصارف عمومی
- ارتقا جایگاه و توسعه تولیدات بخش کشاورزی و شیلات استان
- توسعه تولید و ارتقاء جایگاه صنایع غذایی استان با توجه به اجرای طرح احیای ۵۵۰ هزار هکتار اراضی کشاورزی در استان
- احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های برتر (توسعه تکنولوژی نانوفن آوری و بایوفن آوری، انرژی های نوین از قبیل انرژی خورشیدی)، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات با تاکید بر شهرستان اهواز به عنوان مرکز IT و همچنین توریسم درمانی
- پیشرفت در صنایع ساخت و سایل نقلیه، ماشین آلات، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، بخش کشاورزی و صنایع غذایی استان
- ارتقای نقش و جایگاه استان خوزستان در تجارت خارجی کشور با توجه ویژه به بنادر تجارتي و پیش نیاز شبکه های حمل و نقل زمینی

۲-۲۹- راهبردهای پابرجا

صنعت

- ایجاد و گسترش همه جانبه زیرساخت ها به منظور : بسط و توسعه صنایع متوسط و کوچک (به عنوان حلقه واسط و مکمل صنایع بزرگ استان) و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره های ارزش و تولید
- تکمیل زیرساخت های مورد نیاز برای شکل دهی به محورهای توسعه صنعتی و تکمیل خوشه های صنعتی استان به ویژه در زیرگروه صنایع فلزی و پتروشیمی، ماشین آلات و ادوات کشاورزی، پلیمر و پلاستیک و صنایع جانبی نیشکر.
- تعامل صحیح بخش صنعت و کشاورزی در جهت توسعه پایدار و نگرش به ساخت ادوات، تجهیزات و ماشین آلات کشاورزی سازگار با اقلیم و دیگر مشخصات جغرافیایی منطقه و تقویت هرچه بیشتر صنایع تبدیلی و ابزاری متناسب با تولیدات منطقه ای
- ارتقا صنایع وابسته به دریا (دریایچه) مانند کشتی سازی و سازه های دریایی و ...

کشاورزی

- توسعه همه جانبه زیرساخت ها و افزایش بهره برداری و بهره وری در استفاده از منابع موجود در بخش های کشاورزی، دام و طیور و آبزیان با محوریت بخش خصوصی
- اولویت در احداث شبکه های فرعی آبیاری متناسب با تامین منابع آبی و توسعه روشهای بهینه بهره برداری از آب در بخش کشاورزی
- شناسایی قابلیت ها و مزیت های رقابتی کشاورزی مناطق مستعد استان و حمایت در جهت صدور محصولات آنها
- عملیاتی و اجرایی نمودن احداث و احیاء شهرک های کشاورزی و دامپروری و مناطق آزاد کشاورزی در سطح استان
- توسعه باغات به خصوص در اراضی شیبدار استان با توجه به افزایش بهره وری آب در شهرستان های دزفول، ایذه، بهبهان، آغاچاری، اندیمشک، گتوند، باغملک، لالی، اندیکا و مسجد سلیمان.
- توجه به الگوهای کشت مناسب و حمایت از الگوی مناسب هر منطقه، با توجه به اقلیم و جایگاه در زنجیره ارزش

حمل و نقل

- توسعه و تقویت پایانه ها و شبکه راه های داخلی و محورهای ارتباطی با استان های همجوار با تأکید بر آزادراه ها، بزرگ راه ها، راه های اصلی و راه آهن؛ و نوسازی، توسعه و تجهیز ناوگان حمل و نقل عمومی استان
- ایجاد باراندازها و انبارهای عمومی و سوخت با نقش ملی در نواحی بندری استان
- گسترش و توسعه خدمات فرودگاهی و حمل و نقل هوایی در حد فرودگاه بین المللی به همراه تأسیسات و امکانات گمرکی و خدمات گردشگری در جهت پشتیبانی از گسترش خدمات گردشگری، صنعتی و کشاورزی استان

محیط زیست و منابع طبیعی

- مقابله با بهره برداری های غیراصولی و حفظ، بازسازی، مدیریت علمی و بهره برداری بهینه از منابع طبیعی و محیط زیست استان (آب های داخلی و ساحلی، خاک، هوا، مراتع، جنگلها، ...)
- ارتقاء شاخص های زیست محیطی استان
- توجه به برنامه های آبخیزداری و آبخیزداری (از طریق مشارکت بخش خصوصی)
- ارتقا شاخص های زیست محیطی استان از جمله توسعه مناطق حفاظتی و افزایش کیفیت و بهبود وضعیت مناطق موجود

آب

- افزایش کیفیت آب شرب؛ افزایش بهره وری در توزیع و مصرف؛ کاهش هدر رفت آب در کلیه نقاط مصرف و افزایش حجم تولید سرانه آب شرب در برخی از نقاط استان
- اصلاح ساختار مصرف آب با تکیه بر افزایش راندمان آبیاری و مصرف و تخصیص بهینه آب به محصولات با ارزش اقتصادی بیشتر و افزایش بازدهی آب.
- توجه به طرح های استفاده بهینه از آبهای نامتعارف موجود استان
- ایجاد تصفیه خانه های پساب شهری و صنعتی
- مدیریت بهینه و یکپارچه منابع آب متناسب با سیاستهای مصوب اسناد بالادست نظیر مطالعات طرح جامع آب کشور

انرژی

- افزایش بهره وری و استفاده بهینه از امکانات موجود در زمینه انرژی
- تولید انرژی از منابع تجدید پذیر و پاک

بهداشت و درمان

- توسعه کمی و کیفی بخش درمان و آموزش پزشکی با استفاده از سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی داخلی و خارجی و اصلاح ساختاری و مدیریتی در نظام خدمات درمانی و آموزش پزشکی

آموزش و پژوهش

- افزایش کیفی نیروی انسانی، فضاهای فیزیکی و تجهیزات در بخش های علمی، آموزشی و پژوهشی
- تجهیز بخش آموزش عالی به مراکز و مجتمع های قوی پژوهشی، فناوری، آموزش خدمات صنعتی و خدمات صادراتی و بازاریابی

گردشگری میراث فرهنگی و صنایع دستی

- توسعه گردشگری و اکوتوریسم پایدار، اجتماع محور، و برخوردار از زنجیره های ترکیبی کامل در سایر بخشهای وابسته
- افزایش توان درآمدزایی فعالیت های گردشگری استان
- توسعه زیر ساخت ها و خدمات در نقاط سکونت گاهی دارای نقش گردشگری با نگاه ویژه به موضوع گردشگری و صنایع دستی
- توجه ویژه به ارتقا زیرساخت های موزه ای در مناطق دارای جاذبه های میراثی

-شناسایی و تقویت مزیت‌های صنایع دستی منطقه و حمایت از ترویج آن

فناوری اطلاعات و ارتباطات

-توسعه ارتباطات و زیرساخت‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات متناسب با سیاست‌های بالادستی توسعه فناوری با تاکید بر اقتصاد مجازی

نظام سکونتگاهی

-تغییر شیوه اصلی معیشت، ارتقاء سطح درآمد و کیفیت زندگی و آماده سازی زیرساخت های لازم برای اسکان جامعه عشایری استان

-توسعه و عمران همه جانبه مناطق روستایی؛ تقویت و ایجاد تنوع در اقتصاد و شیوه های معیشت در جامعه روستایی و شهرهای کوچک استان

-کاهش و کنترل اسکان غیررسمی در شهرهای استان و ساماندهی و تثبیت (تثبیت) مناطق حاشیه نشین شهرهای استان

-انتقال هدفمند فعالیت‌های مزاحم از شهرهای استان

-زمینه سازی به منظور تحول در اقتصاد روستاها و بازگرداندن رونق به اقتصاد روستایی (کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و ...) در چارچوب مقتضیات و مزیت‌های محلی.

خدمات

-تقویت و حمایت خدمات پشتیبانی تولید مانند نصب، نگهداری و تعمیر ماشین آلات و تجهیزات، آموزش و تحقیقات فنی، خدمات مشاوره‌ای و پیمانکاری و صدور خدمات فنی و مهندسی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

-افزایش تاب آوری محیط ساخته شده در برابر انواع مخاطرات

- توجه به تقویت پدافند غیرعامل با توجه به شرایط ویژه استان و سایر سیاست‌های بالادستی.

بازرگانی

-توسعه و افزایش سهم بازرگانی خارجی استان از بازرگانی خارجی کشور و بازار بین المللی حمل و نقل و ترانزیت کالا و مسافر در منطقه به عنوان یکی از پایانه های اصلی ورود و خروج کالا و مسافر در کشور

فرابخشی

-نهادینه سازی فرهنگ بهره وری در فرآیند تولید بخش های مختلف فعالیت های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باهدف افزایش بهره وری عوامل تولید در مؤسسات بخش عمومی و خصوصی استان

-ارتقاء سطح فن آوری و اصلاحات مدیریت منابع در کلیه بخش های فعالیت های اقتصادی و اجتماعی

-کاهش هزینه ها، رفع موانع، زمینه سازی، تشویق و حمایت همه جانبه، مؤثر و جدی از مشارکت هر چه بیشتر بخش خصوصی استان در زمینه سرمایه گذاری و توسعه فعالیت های اقتصادی - اجتماعی و گسترش زمینه های خود اشتغالی

و خویش فرمایی

-تقویت انسجام، وحدت، یکپارچگی و سرمایه اجتماعی و اقتصادی در استان

-کوچک و توانمند سازی دستگاه های اجرایی استان

-افزایش سهم سرمایه گذاری، اشتغال و مشارکت بخش خصوصی در فعالیت های اقتصادی - اجتماعی استان

-حمایت از سرمایه گذاری خارجی در استان به ویژه در جهت جذب تکنولوژی پیشرفته و توسعه صادرات صنعتی و جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی

-تشویق سرمایه گذاری در طرح‌های اشتغال‌زا، توسعه ارائه خدمات عمومی و ارائه مشوق‌ها و تسهیلات متناسب با مقتضیات محلی در روستاها و شهرهای مرزی کوچک و کاهش روند مهاجرت به کلان شهرهای پرتراکم
-مقتدر سازی اجتماعات محلی و ایجاد زمینه‌های مشارکت فعال و موثر
-ایجاد و تقویت عدالت و گسترش انسجام و سرمایه اجتماعی

۲-۳۰- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت و فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول قلمرو استقرار جمعیت در پهنه جلگه ای و در پهنه فضایی شهرستانهای شوش، شوشتر، هفتکل، رامهرمز، هندیجان، دشت آزادگان، هویزه، شادگان، خرمشهر، آبادان، ماهشهر، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) و دزفول.
- اولویت دوم قلمرو استقرار جمعیت در مناطق کوهپایه ای شامل شهرستانهای گتوند، مسجد سلیمان و بهبهان.
- اولویت سوم قلمرو استقرار جمعیت در مناطق کوهستانی شامل شهرستانهای اندیمشک، اندیکا، لالی، ایذه و باغملک.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

زراعت

- توسعه فعالیت‌های زراعی با تاکید بر محصولات گندم، جو، برنج، کلزا و ذرت در پهنه فضایی غربی و شمال استان شامل: شهرستانهای اهواز، شوشتر، شوش، دزفول، دشت آزادگان، اندیمشک و هویزه و توسعه محصولات چغندر، کنجد، سبزیجات و صیفی‌جات، نباتات علوفه ای و شبدر.
- توسعه فعالیت‌های زراعی با اولویت دوم در پهنه شرقی استان شامل شهرستانهای رامهرمز، رامشیر، ایذه، مسجد سلیمان و اندیکا که بیشتر در امتداد و حاشیه رودخانه‌های کارون، مارون و جراحی.
- توسعه صنایع وابسته به نیشکر و چغندر، دزفول، شوش، اهواز و کارون.

■ باغداری

- اولویت اول توسعه فعالیت باغداری با تاکید بر خرما در قلمرو فضایی شهرستانهای شادگان، آبادان و اهواز.
- اولویت دوم محصولات باغی با تاکید بر محصولات مرکبات، زیتون، انگور و انار در قلمرو شهرستانهای شادگان، آبادان و دزفول.
- قلمرو اولویت دار توسعه سطح زیرکشت باغات در اراضی شیب دار شمال و شمال شرق استان در قالب آب برنامه‌ریزی شده و فعالیت های آبخیزداری و آبخوانداری در شهرستان های دزفول، ایذه، بهبهان، آغاچاری، اندیمشک، گتوند، باغملک، لالی، اندیکا، هفتکل، هندیجان، هویزه و مسجد سلیمان.

دامداری

- قلمرو اولویت دار توسعه فعالیت های دامداری در مناطق شرقی، شمالی، مرکزی تا جنوب شرقی در بهبهان و مناطق مرکزی استان تا دامنه‌های جنوب مرکزی و جنوب غربی (اهواز، شادگان، دشت آزادگان، آبادان، خرمشهر، ایذه، باغملک، بهبهان، هویزه، دزفول، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش، شوشتر و اندیمشک).
- صید و پرورش آبزیان و شیلات
- اولویت اول شیلات در قلمرو شهرستانهای ساحلی جنوب استان (آبادان، هندیجان، ماهشهر، خرمشهر و شادگان)

- اولویت دوم در مراکز عمده آبیاری پروری در حاشیه رودخانه ها با توجه به ظرفیت خود پالایی رودخانه ها و یا دریاچه های سد فاقد اهداف شرب در شهرستان های (اهواز، باوی، کارون شوستر، شوش، اندیمشک، اندیکا، گتوند، مسجد سلیمان و ایذه).

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

صنایع غذایی

- اولویت توسعه صنایع فرآوری لبنیات و فرآوری میوه جات در قلمرو فضایی شمال شرق استان در شهرستانهای دزفول، ایذه، باغملک، گتوند، لالی، شوش، شوستر، اهواز و بهبهان.
- توسعه محصولات زراعی با تاکید بر تکمیل زنجیره چغندر قند.
- اولویت توسعه صنایع فرآوری گوشت و کشتارگاه های دام در مناطق شرقی، شمالی و جنوبی استان و صنایع آرد و ماکارونی و فرآوری سبزیجات در شهرستانهای، اهواز، شوش، اندیمشک، دزفول و رامهرمز، شادگان، دشت آزادگان، هویزه، آبادان و خرمشهر.
- توسعه صنایع وابسته به خرما در جنوب استان شامل شهرستانهای شادگان، خرمشهر و آبادان، بهبهان.
- توسعه صنایع متکی بر ماهیگیری و آبیاری پروری (پاک کردن، شستشو، بسته بندی و انجماد و حمل محصول به بازار مصرف) در قلمرو مناطق ساحلی جنوبی در شهرستان های آبادان، خرمشهر و به خصوص در جنوب شرقی استان (هندیجان) و در مراکز آبیاری پروری در حاشیه رودخانه های استان.

صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک

- اولویت اول توسعه واحدهای صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک در قلمرو فضایی شهرستانهای آبادان و ماهشهر.
- اولویت دوم توسعه واحدهای صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک حاشیه شهرهای جنوبی استان به خصوص هندیجان و مسجد سلیمان، هفتگل، غرب امیدیه، غرب آغاچاری و غرب بهبهان.

صنایع فلزات اساسی

- توسعه و ساماندهی صنایع فلزات اساسی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز و امیدیه
- توسعه صنایع فلزی فابریکی و سایر صنایع فلزی پایین دست صنایع فلزات اساسی با رعایت استانداردهای کنترل آلایندهی در همه مناطق استان

تولید ماشین آلات و ادوات کشاورزی و قطعات مورد نیاز صنایع شیمیایی، پتروشیمی و صنعت نفت

- توسعه صنایع ماشین سازی، صنایع تأمین کننده نیازهای کشاورزی و صنایع تأمین کننده قطعات مورد نیاز صنایع شیمیایی، پتروشیمی و صنعت نفت در شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، امیدیه، لالی و گتوند به علت قرار گرفتن در سایت های استخراج نفت در شرق استان

فعالیت های معدنی

- توسعه فعالیت های معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه، نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستانهای مسجد سلیمان، لالی، اندیکا، دزفول، اندیمشک، شوش، شوستر، گتوند، ایذه، باغملک، بهبهان، رامشیر، هفتگل، ماهشهر و هندیجان.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش خدمات

- کلیه مناطق استان دارای اولویت برای توسعه خدمات بصورت عام
- خدمات برتر IT و بانک و بیمه و بازرگانی در اهواز

- خدمات برتر کشاورزی در دزفول و شوش و بهبهان
- خدمات برتر تجاری و بندری در آبادان، خرمشهر (منطقه آزاد اروند)، بندرامام و ماهشهر.
- ارائه خدمات انبارداری و حمل و نقل در اندیمشک و اهواز و دزفول و خرمشهر.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش گردشگری

- گردشگری پزشکی با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان و خرمشهر.
- گردشگری طبیعی در کل قلمرو استان با اولویت ایذه باغملک مسجد سلیمان دزفول، بهبهان، گتوند، ماهشهر، هندیجان، هویزه، دشت آزادگان و شادگان.
- گردشگری دفاع مقدس مذهبی، فرهنگی، مذهبی با اولویت شهرستان های دشت آزادگان، هویزه، شوش، آبادان و خرمشهر.
- گردشگری تاریخی با تاکید بر شهرستان های شوش و شوشتر (دارای آثار ثبت جهانی) با اولویت شهرستان های بهبهان، ایذه، هفتکل، دزفول و لالی.
- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.
- گردشگری ورزشی با توجه به پتانسیل های شمال و شرق استان با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول و خرمشهر.
- توسعه بومگردی با اولویت شهرستانهای شمال استان و شهرستان های شوش، دزفول، خرمشهر، شادگان، ایذه، مسجدسلیمان و بهبهان.
- صنایع دستی در قلمرو فضایی کل استان
- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

- محدودیت ها و ممنوعیت های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه ها، حرایم امنیتی - حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- قلمرو دارای محدودیت استقرار جمعیت در برخی از مناطق جنوبی استان شامل بخش های از شهرستانهای ماهشهر (همجواری با مناطق صنعتی پتروشیمی) و شادگان (تالاب شادگان) و شوش (زمین های کشاورزی و محوطه های باستانی).
- قلمرو دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل محدودیت های طبیعی در برخی از مناطق کوهستانی شمال و شرق استان در شهرستانهای لالی، اندیکا، اندیمشک، دزفول، باغملک، ایذه و مسجد سلیمان.
- قلمرو دارای محدودیت استقرار جمعیت در محدوده پارک های ملی دز و کرخه و اثر طبیعی ملی آبشار شوی.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- قلمرو فضایی در نیمه شمالی استان شامل برخی از بخش های شهرستانهای دزفول و اندیمشک دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی شیمیایی، پتروشیمی و نفت و گاز.

- قلمرو فضایی در برخی از مناطق شهرستانهای آبادان تا ماهشهر و اهواز به دلیل تراکم زیاد فعالیت های صنعتی و قرار گرفتن در منطقه ویژه کنترل آلودگی.
- در مناطق جنوبی با تاکید بر بخش های از منطقه آبادان تا ماهشهر و اهواز به دلیل تراکم زیاد واحدهای صنعتی و به علت قرار گرفتن در منطقه ویژه کنترل آلودگی.
- محدودیت توسعه فعالیت های صنایع ذوب فلزات در منطقه ۱ (اهواز، باوی، کارون و حمیدیه)، منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند) و منطقه ۹ (دشت آزادگان و هویزه).
- قلمرو دارای محدودیت استقرار جمعیت در محدوده پارک های ملی دز و کرخه و اثر طبیعی ملی آبشار شوی
- محدودیت زیاد در مناطق حفاظت شده شالو و منگشت، هفت شهیدان، کرائی، میش داغ و هورالعظیم و پناهگاه های حیات وحش دز و کرخه و شادگان

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی

- شمال شرقی استان به علت کوهستانی بودن و محدودیت منابع خاک و آب.
- پهنه های ارتفاعی زاگرس در برخی از بخش های از شهرستان های ایذه، بخش های کوهستانی دزفول، اندیکا و لالی.
- توسعه آراضی کشاورزی در حوزه مارون، جراحی و کرخه=ظرف مدت یک هفته با هماهنگی وزارت نیرو تعیین می گردد.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

۱-۳- تخصیص ها و اولویت های توسعه استان

- بخش صنعت در استان خوزستان دارای سهم ارزش افزوده ۱۹,۲ می باشد و ضریب تمرکز مکانی آن ۱,۱ است.
- در زیربخش کک و فرآورده های نفت ضریب تمرکز مکانی استان ۴,۵۴ است.
- در زیربخش تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی ضریب تمرکز مکانی استان ۱,۹ است.
- سهم ارزش افزوده زیر بخش تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات در استان خوزستان ۰,۱۱ درصد و در کشور ۰,۰۶ درصد است و از ضریب تمرکز مکانی ۱,۸ برخوردار است.
- سهم ارزش افزوده بخش استخراج معدن در استان ۵۶,۸ درصد است که از سهم نظیر در سطح کشور (۱۱,۵) بسیار بالاتر است و در نتیجه دارای ضریب تمرکز مکانی بسیار قوی در حد ۴,۹۲ می باشد.
- ضریب تمرکز مکانی بخش حمل و نقل استان ۰,۴۹ است. اما ضریب تمرکز مکانی زیربخش حمل و نقل آبی ۲,۳۵ است.
- هیچ یک از بخش های خدمات واسطه گری مالی، مستغلات، خدمات بهداشت- مددکاری اجتماعی، آموزش و خدمات عمومی در استان دارای ضریب مکانی بالاتر از عدد یک نیست. این وضعیت معرف بسط نیافتن خدمات اقتصادی و اجتماعی بخش عمومی و خصوصی همپای نقش و جایگاه بالای بخش های پیشرو استان است.
- در ضمن ضریب تمرکز مکانی برخی از فعالیتها در سال ۹۰، از قبیل بخش کشاورزی (۱,۰۸)، زیر بخش ماهیگیری (۲,۱۲)، زیر بخش فلزات اساسی (۲,۰۸)، بخش تسهیلات عمومی شامل برق، آب و توزیع گاز طبیعی (۱,۹۲) بالای یک بوده اند در حالیکه بر اساس اطلاعات ارزش افزوده استان و کشور در سال ۹۴ به کمتر از یک تنزل یافته اند.

تخصیص ها و اولویت های توسعه استان به تفکیک مناطق ۹ گانه برنامه ریزی

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۱ برنامه ریزی (اهواز، باوی، کارون و حمیدیه):**

- بخش صنعت: ایجاد صنایع پایین دستی فولاد، صنایع شیمیایی، صنایع غذایی (صنایع تبدیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید)، ایجاد ناحیه صنعتی (با اولویت صنایع جانبی کشاورزی، دامپروری و شیلات)
- بخش کشاورزی: شیلات (ماهیان گرمابی)، ارتقا سطح فعالیت کشاورزی در تولید گندم، ذرت، جو و کلزا از طریق بهبود شبکه آبیاری و زهکشی موجود، باغداری و نخیلات، دامداری: گاو، گوسفند، مرغ و به ویژه گاو میش.
- بخش گردشگری: گردشگری سلامت، گردشگری آبی، توسعه مجتمع‌های پذیرایی و استفاده از ظرفیتهای ترانزیتی جاده اهواز مسجد سلیمان

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۲ برنامه ریزی (آبادان و خرمشهر):**

- بخش صنعت: توسعه صنایع شیمیایی، احداث صنایع جانبی خرما (شیره خرما، عسل خرما)، واحدهای صنعتی درجه بندی و بسته بندی خرما، صنایع ساخت و تعمیر انواع شناورهای فلزی و کامپوزیتی.
- بخش کشاورزی: باغداری (نخیلات)، شیلات (پرورش میگو)، صید و صیادی
- بخش گردشگری: برخورداری از جاذبه‌های گردشگری آبی، یادمان‌های دفاع مقدس و سیاحتی، امکان جذب توریسم خارجی (به ویژه گردشگران عراقی) از طریق پایانه‌های مسافری شهرستان
- بخش تجارت و بازرگانی: ترانزیت کالا به عراق از طریق بندر عباس (یا دبی) به بندر خرمشهر، ایجاد بندر خشک در مسیر خرمشهر به شلمچه

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۳ برنامه ریزی (بندرماهشهر، هندیجان و شادگان):**

- بخش صنعت: احداث صنایع پایین دستی شیمیایی و پتروشیمی، احداث صنایع مرتبط با نفت و گاز (پتروشیمی، طرح تولید گاز مایع، پالایشگاه)، احداث صنایع جانبی بسته بندی و فرآوری محصولات شیلاتی و صنایع تبدیلی خرما
- بخش کشاورزی: افزایش سطح زیر کشت اراضی زراعی (گندم و جو) و نخیلات، شیلات، پرورش آبزیان و صید و صیادی، دامداری گاو میش
- بخش گردشگری: برخورداری همزمان منطقه از سواحل رودخانه و دریا، توسعه طبیعت گردی و تالاب گردی (تالاب شادگان)

- بخش تجارت و بازرگانی: وجود بندر در هر دو شهر ماهشهر و بندر امام خمینی (ره)، آماده سازی زمینهای مورد نیاز جهت احداث بازارچه در شهرستان

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۴ برنامه ریزی (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند):**

- بخش صنعت: ایجاد صنایع تبدیلی و بسته بندی محصولات کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید، ایجاد منطقه ویژه اقتصادی شوش، صنایع معدنی (اندیمشک)، وجود زیرساختهای نیروگاهی حرارتی
- بخش کشاورزی: کشاورزی ارگانیک، کشاورزی صنعتی، افزایش سطح باغات، پرورش ماهیان سرد آبی، پرورش گیاهان دارویی، دامداری و مرغداری، ایجاد منطقه ویژه کشاورزی شوش
- بخش گردشگری: ایجاد منطقه گردشگری، میراثی، تاریخی شوش - توجه به ارتقای زیرساختهای موزه‌ای شوش - برخورداری از جاذبه‌های گردشگری طبیعی و آبی، یادمان‌های دفاع مقدس، وجود رودخانه دز و دریاچه سد دز
- بخش تجارت و بازرگانی: احداث پایانه صادراتی گل و گیاه دزفول

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۵ برنامه ریزی (بهبهان، آغا جاری و امیدیه):**

- بخش صنعت: ایجاد شهرک صنایع پتروشیمی امیدیه، احداث سیلو با توجه به تولید قابل توجه گندم، احداث صنایع تبدیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید
- بخش کشاورزی: تولید محصولات زراعی، باغی و گیاهان زینتی و دارویی، دامپروری

- بخش تجارت و بازرگانی: موقعیت استراتژیک و بازرگانی منطقه با توجه به قرار گرفتن در مسیر مواصلاتی چند استان با خوزستان و کشور عراق و بر عکس

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۶ برنامه ریزی (رامهرمز، رامشیر و هفتگل):**

- بخش صنعت: تولید و تنوع بخشی به محصولات جانبی معدنی، توسعه صنایع وابسته به نفت، معادن سنگ‌های ساختمانی و صنایع جانبی مربوطه، صنایع جانبی کشاورزی

- بخش کشاورزی: زراعت، باغداری و دامداری

- بخش گردشگری: برخورداری از جاذبه‌های متعدد گردشگری و تاریخی و کشف گنجینه‌های ارزشمند در منطقه.

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۷ برنامه ریزی (مسجد سلیمان، لالی و اندیکا):**

- بخش صنعت: ایجاد مجموعه‌های صنعتی تولید و بسته بندی محصولات دامی و کشاورزی، توسعه و ارتقاء صنعت قالی بافی و تابلو فرش و تولید لباسهای محلی، افزایش تولید محصولات معدنی و تنوع بخشی به محصولات و صنایع تکمیلی آن

- بخش کشاورزی: آبی نمودن اراضی دیم و توسعه باغات در اراضی مستعد و شیبدار، پرورش دام و طیور و پرورش ماهیان سردآبی و زنبورداری

- بخش گردشگری: ساماندهی مناطق گردشگری و باستانی شهرستان و احداث میدان‌های اسب سواری، افزایش و توسعه گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)، استفاده از ظرفیت دریاچه پشت سد

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۸ برنامه ریزی (ایذه و باغملک):**

- بخش صنعت: ایجاد صنایع تولید محصولات صنعتی و معدنی؛ صنایع چرم و فرآورده‌های دامی و لبنی

- بخش کشاورزی: پرورش دام و طیور زنبورداری، توسعه باغات در اراضی شیب دار و مستعد

- بخش گردشگری: برخورداری از مناطق گردشگری و سیاحتی طبیعی

• **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۹ برنامه ریزی (دشت آزادگان و هویزه):**

- بخش صنعت: احداث صنایع جانبی، تبدیلی و بسته بندی فرآورده‌های دام از نوع گاو میش با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید

- بخش کشاورزی: زراعت و باغداری (نخیلات)، دامداری بویژه گاو میش و اسب، شیلات: پرورش آبزیان

- بخش گردشگری: گردشگری طبیعی و دفاع مقدس

- بخش تجارت و بازرگانی: توسعه و افزایش صادرات و واردات کالا از طریق چذابه

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

- حمایت از توسعه شهرها و مجموعه‌های شهری (ساماندهی نظام سکونتگاهی)

- به‌سازی و نو سازی بافت‌های تاریخی و بافت‌های نا کارآمد میانی (بافت فرسوده شهرهای استان و تحدید مناطق حاشیه نشینی)

- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

- توزیع متناسب زیرساخت و خدمات و تعادل بخشی به شبکه سکونتگاهی شهری با توجه به نقش شهر

- توسعه چند مرکزی و سازماندهی عملکردی کانون‌های شهری بر اساس نقش و جایگاه

- تامین مسکن پایدار

- تعادل بخشیدن به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان با توجه به ملاحظات زیست محیطی، تقویت نقش شهرهای متوسط و کوچک مستعد برای پذیرش برخی از نقش‌های محلی و منطقه‌ای.

- بهبود وضعیت حمل و نقل همگانی جهت نیل به بهینه سازی مصرف انرژی، کاهش آلاینده‌ها و افزایش سطح ایمنی

-حمایت از توسعه بخش صنعت از طریق:

- ۱- توسعه شهرک ها و نواحی صنعتی در مناطق پرتقاضا
  - ۲- توسعه تسهیلات بانکی و برقراری مشوق های توسعه جهت دار بخش صنعت (بخشی و فضایی)
  - ۳- حمایت از توسعه بخش صنعت در ارتباط با بخش کشاورزی (حمایت از توسعه صنایع فرآوری محصولات کشاورزی و صنایع تولید کننده ادوات و قطعات مورد نیاز بخش کشاورزی)
  - ۴- گسترش شبکه های حمل و نقل، آب، انرژی و ارتباطات
  - ۵- توجه به تکمیل زنجیره ارزش و تولید صنایع فولاد، نفت، پتروشیمی و نیشکر.
- حمایت از توسعه بخش کشاورزی از طریق:

- ۱- توسعه و بهبود سیستم های آبرسانی و افزایش پوشش و راندمان آبرسانی
  - ۲- توسعه اراضی زیر کشت و افزایش راندمان تولید کشاورزی در واحد سطح
  - ۳- توسعه شبکه آبرسانی نوین
  - ۴- حمایت از توسعه و گسترش بخشی و فضایی بخش کشاورزی از طریق برنامه های ترویجی و اعطای تسهیلات بانکی
- مدیریت اقتصادی و مدیریت توسعه استان (مدیریت یکپارچه، نظم مالی، تجهیز منابع مالی، نظارت و ارزیابی، عدم تمرکز درون استانی)

- حفظ میراث فرهنگی و تاریخی و توزیع متعادل تاسیسات و خدمات فرهنگی و اجتماعی
- نظارت و حمایت از توسعه و بهره برداری متناسب با ظرفیت محیط زیست و منابع طبیعی
- توسعه زیربنای حمل و نقل، آب، انرژی و ارتباطات
- گسترش بازارها، در ارتباط با توسعه اقتصادی کل استان و مناطق ویژه

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت ها و حمل و نقل

- ارتقا و توسعه زیر ساخت های خطوط انتقال آب در محور اندیمشک-بهبهان شامل: شهرستان های شوش، دشت آزادگان، هویزه، خرمشهر، شادگان، امیدیه و بندر ماهشهر.
- توسعه نیروگاه های پست برق در شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول، بندر ماهشهر، بهبهان، باغملک، شوش و مسجد سلیمان.
- توسعه و ارتقاء فرودگاه های استان در شهرستان های اهواز و آبادان (بین المللی)، دزفول، بندر ماهشهر و احداث فرودگان جدید اهواز، بهبهان و مسجد سلیمان.
- توسعه و ارتقاء زیر ساخت های مناطق ویژه در منطقه آزاد اروند، منطقه ویژه پتروشیمی ماهشهر، شوش و بندرامام.
- ارتقاء و توسعه تاسیسات نفت و گاز در میدان های نفت و گاز شهرستان های اهواز، خرمشهر، هویزه، بهبهان و رامهرمز.
- توسعه و ارتقاء زیر ساخت های فعالیت های مربوط به نفت و گاز در نیمه غربی و جنوب شرقی استان و در قلمرو شهرستان های مسجد سلیمان، آبادان، دشت آزادگان، هویزه، اهواز، امیدیه و رامهرمز و کشف محدوده های جدید در غرب کارون (شهرستان دشت آزادگان و هویزه) و قسمت مرکزی حمیدیه و اهواز.
- ایجاد و توسعه شبکه ریلی محور خلیج فارس (از خرمشهر به بندر امام خمینی و هندیجان و در ادامه به بوشهر) و اتصال استان خوزستان به استان اصفهان (محور اهواز-ایذه-اصفهان).

- بسترسازی به منظور دوخطه کردن و برقی نمودن سه بخش عمده شبکه ریلی استان شامل اهواز- اندیمشک، اهواز- خرمشهر و اهواز- بندر امام.
- توسعه شبکه و کریدور بین المللی بندر امام خمینی- اهواز - دزفول به سمت تهران
- توسعه و ارتقاء کریدور جدید جنوب به شمال در مسیر قلمرو فضایی شهرستان های بندر ماهشهر - رامشیر - رامهرمز - هفتگل - مسجدسلیمان - لالی - گتوند - دزفول
- ارتقاء و تقویت محور ساحلی (محور خلیج فارس از خرمشهر و آبادان به بندر امام خمینی و بندر ماهشهر تا هندیجان تا بوشهر)
- تقویت و توسعه کریدور ارتباطی بین استانی با استانهای لرستان، کهگیلویه و بویر احمد، چهارمحال و بختیاری و اصفهان
- توسعه و تقویت راه های شریانی استان با اولویت آزاد راه اهواز- لردگان، آزادراه اهواز- اندیمشک، محور شوش - سوسنگرد - اهواز و کریدور چذابه و شلمچه تا مرز عراق.
- تقویت کریدور جنوب به شمال بندر امام - بازرگان و اهواز- لرستان.
- توسعه سه محور اصلی طرح آبرسانی: شمال شرق (طرح غدیر)، جنوب شرق و محرم.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- توسعه فعالیت های تجاری و خدمات بازرگانی در منطقه آزاد (اروند)، منطقه ویژه اقتصادی بندر امام خمینی، منطقه ویژه پتروشیمی ماهشهر، منطقه ویژه اقتصادی شوش (مصوب)، گمرک و بازارچه های مرزی شلمچه، چذابه و گمرکات اهواز، آبادان، خرمشهر، بندر امام خمینی، سجافی، هندیجان، شادگان، اروندکنار، چوئبده، چذابه و دزفول
- خدمات برتر در زمینه فناوری نوین، آموزش عالی، بهداشت - درمانی و فنی مهندسی در شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول و بهبهان.
- خدمات انبارداری و حمل و نقلی در شهرستانهای آبادان و اندیمشک.
- ترانزیت کالا به عراق از طریق همکاری بندر خرمشهر و بندرعباس (یا دبی) با استفاده از حمل و نقل ترکیبی ریلی- دریایی- زمینی در قلمرو فضایی شهرستان های خرمشهر، بندر عباس و بصره برای انتقال کالا به صورت کانتینری.
- قلمرو فضایی شهرستان اندیمشک منطقه مستعد ایجاد و توسعه بندر خشک
- ایجاد قلمروهایی برای باراندازی و تخلیه کانتینرها در محور اهواز- خرمشهر

مناطق مستعد توسعه فعالیت های کشاورزی

- توسعه فعالیت های مربوط به زراعت در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (باوی، کارون و حمیدیه)، ماهشهر، هندیجان، شادگان، شوش، بهبهان، امیدیه، آغاچاری، رامهرمز، رامشیر، هفتگل، لالی، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه فعالیت های مربوط به باغداری در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (باوی، کارون و حمیدیه)، آبادان، خرمشهر، ماهشهر، هندیجان، شادگان، اندیمشک، دزفول، گتوند، بهبهان، مسجد سلیمان، لالی، اندیکا، ایذه، باغملک، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه فعالیت دامپروری در قلمرو فضایی شهرستانهای ایذه، باغملک، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه)، هندیجان، شوش، بهبهان، آغاچاری، رامهرمز، مسجدسلیمان، اندیکا، هفتگل و رامشیر.

- توسعه فعالیت شیلات در قلمرو فضایی شهرستانهای ایذه، اندیکا، اندیمشک، هندیجان، آبادان، خرمشهر، ماهشهر، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه).

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- توسعه صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک در شهرستان های جنوبی و ساحلی استان شهرستان های هندیجان و ماهشهر (با امکان تامین نیاز آبی از منابع آب دریا) و شهرستان های مسجد سلیمان، هفتکل، غرب امیدیه، غرب آغاچاری و غرب بهبهان.
- توسعه صنایع متوسط و کوچک (به عنوان حلقه واسط و مکمل صنایع بزرگ استان) و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره های ارزش و تولید در کل قلمرو فضایی استان
- توسعه فعالیت‌های معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه، نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستانهای مسجد سلیمان - لالی - اندیکا - دزفول - اندیمشک - شوش - شوستر گوند - ایذه - باغملک - بهبهان - رامشیر - هفتکل.
- ارتقاء صنایع وابسته به دریا (دریاپایه) مانند کشتی سازی و سازه های دریایی در شهرستان های آبادان، ماهشهر و هندیجان.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری و صنایع دستی

- شهرستان های اهواز، آبادان و دزفول مستعد توسعه گردشگری سلامت
- کل قلمرو فضایی استان مستعد توسعه گردشگری طبیعی
- شهرستان های اهواز، دشت آزادگان، هویزه، شوش، آبادان و خرمشهر مستعد توسعه گردشگری دفاع مقدس، مذهبی، فرهنگی
- شهرستان های شوش، شوستر، بهبهان و ایذه مستعد توسعه گردشگری تاریخی.
- شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر مستعد توسعه گردشگری آبی و دریایی
- توسعه و تقویت صنایع دستی در کل قلمرو فضایی استان.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری فرهنگی، تاریخی، مذهبی و عتبات عالیات، تجاری، آبی، ورزشی و صنعتی (محور شمالی - جنوبی) در شهرستانهای اندیمشک، دزفول، شوستر، اهواز، شادگان، آبادان و خرمشهر.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری آبی، طبیعی و فرهنگی (محور غربی - شرقی) در شهرستانهای ایذه، مسجد سلیمان، شوستر، دزفول و اندیمشک.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری دفاع مقدس در شهرستانهای اهواز، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری تجاری در شهرستانهای آبادان، خرمشهر، شادگان، ماهشهر، هندیجان.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری صنعتی، طبیعی و مذهبی در اهواز - سه راهی کوپال، جنوب رامشیر، آغاچاری، امیدیه و شمال بهبهان
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- سطح یکم شامل اهواز، با کارکردهای فراملی و استانی.
- سطح دوم شامل دو کانون [آبادان - خرمشهر] و [بندر ماهشهر - بندر امام خمینی] با کارکردهای فراملی و استانی ضعیف‌تر از اهواز و کانون دزفول که از نظر ارتباطات فراملی ضعیف‌تر از دو کانون آبادان - خرمشهر و

بندر ماهشهر - امام خمینی است، اما به دلیل توانمندی اقتصادی و نقش برجسته درون استانی و برون استانی در این گروه قابل طبقه‌بندی است.

- سطح سوم شامل پنج کانون بهبهان، رامهرمز، مسجدسلیمان، ایذه و سوسنگرد، با کارکردهای بین استانی، درون استانی و محلی است.
- ارتقا نقش و جایگاه روستاهای مکان مرکزی در کل مناطق استان

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

بهداشت و درمان

- اهواز در سطح یکم
- دزفول، مسجد سلیمان، ایذه، رامهرمز، بهبهان، بندر ماهشهر، آبادان، دشت آزادگان، خرمشهر، شادگان و شوش در سطح دوم.
- سایر مرکز شهرستان‌های استان در سطح سوم

آموزش عالی

- شهرستان اهواز در سطح یک، شهرستان های دزفول (حفظ جایگاه در سطح دوم) آبادان (ارتقا به سطح دوم)، شهرستان های خرمشهر و بهبهان (ارتقا به سطح سوم).
- گسترش و توزیع خدمات آموزشی به تفکیک مقاطع در همه مناطق استان

ماده ۴- برنامه‌های اجرایی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربنای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

کشاورزی و امنیت غذایی

- تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- تکمیل زنجیره های ارزش و محصولات کشاورزی
- بهبود بهره وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت

آب

- برنامه ارائه ی خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب های سطحی و زیر زمینی
- برنامه بهسازی، توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخایی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان داری
- برنامه حفاظت خاک
- حفاظت و احیای زیست بوم های آبی

- برنامه حفاظت و احیای زیست بوم های خشکی

انرژی

- بازیافت پسماندهای نفتی و پتروشیمی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

حمل و نقل

- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل یا کارکرد ملی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل با کارکرد فراملی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه هوشمند سازی شهری
- برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستانها، شهرها و روستاها)
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری، روستایی)
- برنامه سیاستگذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاههای شهری و روستایی

گردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیرساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی - فرهنگی- مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاههای تحقیقاتی و مراکز رشد
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت های استانی

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون سازی و کاهش آسیب پذیری مردم، زیرساختها و کانون های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ۶- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲- که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم‌چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آبی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یک سال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.